

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinae, Sacr. Theologiae, Ac I. V. D. Vticensis
Episcopi, Tractatus De Legitima Summi Pontificis
electione, iuxta Summorum Pontificum, praesertim
Gregorij XV. & Sanctiss. D. N. Urbani ...**

Bonacina, Martino

Lvgdvni, 1637

Breuis, & Compendiosa enumeratio eorum, quæ in Gregorij XV.
constitutione continentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10669

2. *De Electione legitima*

tium. Secundum ex parte electi. Tertium ex parte loci. Quartum ex parte temporis. Quintum ex parte formæ: sed antequam ad istorum singulorum explicationem accedam, operæpretium censui, paucis ea perstringere & enumerare, quæ in Gregorij XV. constitutione continentur, vt habita, quasi per transennam, seu compendium, eorum omnium breui cognitione, in clariorem dicendorum intelligentiam faciliùs quisque feratur.

*Breuis & Compendiosa enumeratio eorum
quæ in Gregorij XV. constitutione
continentur.*

Primò, electio fieri non potest nisi in Conclavi iam clauso, & post celebratum in eo, prima die, Missæ sacrum, in quo Cardinales adstantes Eucharistiæ sacramentum sumere consueverunt, §. *matura*.

Secundò, electio facienda est per Scrutinium, aut per scrutinium & accessum, aut per compromissum, aut per Inspirationem, seruato modo in singulis istis formis præscripto. Itaque si electio per scrutinium fiat, scrutinium peragi debet, per secreta suffragia, & in eo concurrere debent duæ partes suffragiorum, §. *matura*, & §. *quod si electio*.

Quando electio per compromissum facienda

cienda est, primò Compromissum iniri debet omnibus consentientibus; secundò eligendi sunt plures compromissarij, & hi quidem Cardinales in Conclavi præsentès; tertio nullus potest se compromissarium constituere, nec vllus compromissarius potest seipsum eligere, §. *quod si electio.*

Quando electio agitur per Inspirationem, primò facienda est omnibus consentientibus, & nemine dissentiente, secundò sine tractatu de speciali persona, tertio consensus exprimendus est per verbum *eligo*, intelligibili voce prolatum, nisi fortè eligens infirmus sit, tunc enim sufficit consensum exprimere per verbum *eligo* scripto exaratum, §. *quod si electio.*

Tertio, electus non potest sibi suffragium ferre, imò ipsius suffragium irritum est, dum sibi suffragatus est, ipse tamen computandus est in numero Cardinalium eligentium, ob id si duæ partes tantum suffragiorum alicui tribuantur, aperienda est schedula electi, vt inspiciatur an ipse sibi suffragium dederit; nam si comperiatur sibi suffragium dedisse, electio irrita est defectu debiti numeri suffragiorum: propterea si quis electus sit cum duabus partibus suffragiorum, præcisè, electio censenda non est valida, donec explicata &

4 *De Electione legitima*

referata electi schedula constiterit, ipsum sibi suffragium non dedisse, §. *numerum*, & §. *rursus*.

Quartò, si plures nominati pares sint in numero suffragiorum, nullus remanet electus; si verò impares sint, is censetur electus, qui superat alium in numero suffragiorum, etiamsi vno tantum suffragio superet, modò duas tertias partes suffragiorum tulerit, §. *ac si*.

Quintò, iuramentum emittendum est à Cardinalibus in suffragio ferendo, iuxta formam præscriptam, in §. *insuper*.

Sextò, electi nomen describendum est immutato proprio caractere, & simul addita certa nota, seu signo in schedulis, tam scrutiniij quàm accessus, vt fraus euitetur, & illa pars schedulæ in qua dicta signa apponuntur complicanda est, §. *suffragiorum*, & §. *postea*.

Septimò, signa & suffragia in media capella conscribi debent ad mensam ibi constitutam, & circumseptam, vt ab aliis videri nequeat, quod à suffragatoribus scribitur; si quis verò ad mensam se conferre nequeat, schedulam conficiat, eamque vltimo scrutatori tradat, §. *quod autem*.

Octauò, electione in scrutinio non secuta, instituendus est accessus antequam Cardinales ad alia progrediantur; peracto enim scrutinio quilibet potest alteri semel accedere;
schedu

Summi Pontificis.

§
schedulæ autem accessus conficiendæ sunt, eo pacto quo diximus conficiendas esse in scrutinio, præterea in conficienda schedula accessus, qui alicui vult accedere, scribere debet nomen illius, cui accedit; si verò nulli velit accedere, scribat neminem, §. *Et ut accessus.*

Nonò, qui in schedula scrutinij plures nominavit, potest in accessu vnum ex nominatis eligere. Is tamen qui plures nominavit in numero Cardinalium computandus est, sed ipsius suffragium in scrutinio latum inualidum est, ac si latum non fuisset, §. *nulli autem.*

Decimò, dum quis in accessu nominatus fuit aliquo suffragio, idem sigillum & eadem signa habente cum suffragio scrutinij, aperienda sunt suffragia, vt inspiciatur an ab eodem nominatus fuerit in accessu & in scrutinio, §. *postea verò.*

Vndecimò, si schedula accessus notata sit aliquo signo, quo notata non sit schedula scrutinij, suffragiũ accessus nullum est, §. *at si.* Præterea accedens ad aliquem cui suffragium in scrutinio tulerat inualidè accedit, & irritum est suffragium accessus, §. *at si.*

Duodecimò, accedens ad aliquem cui suffragium in scrutinio non tulerat, non cense-

6 *De Electione legitima*

tur ab eo recedere quem in scrutinio nominauerat, §. *neque in quolibet*.

Decimo-tertiò, schedulæ omnes diligentissimè & palam numerandæ sunt, antequam schedulæ scrutinij, vel accessus à scrutatoribus aperiantur, & si plures inuentæ fuerint, quàm sint Cardinales in Conclauis, præsentibus omnes comburendæ sunt, & iterum ad suffragium statim accedendum, §. *insuper*, & §. *si quis*, imponitur excommunicationis pœna contra non seruantes suprâ dicta.

Decimo-quartò, infirmus qui ob infirmitatem ad scrutinium venire nequit, suffragium tradere debet Cardinalibus ad hoc deputatis, iuxta formam hîc præscriptam, in §. *præterea statuimus*: verum si infirmus ob infirmitatem scribere non possit, scribere potest per alium extorto iuramento, de seruando secreto, quod sub pœna excommunicationis latæ sententiæ seruari præcipitur, §. *præterea statuimus*. Tres autem scrutatores pro votis infirmorum suscipiendis extrahendi sunt per vltimū Diaconum ante quodlibet scrutinium, & hi tenentur sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda, secreto celare, quæ cognouerint in exercendo suo officio, idem militat in recognitionibus, §. *ad hæc scrutatores*.

Decimo-quintò, scrutatores deferre debent

bent folia ad infirmos, in quibus annotatus sit numerus suffragiorum, quem quisque tulit in scrutinio; vide Cæremoniale, *tit. de accessu, vers. 5. pag. 116.*

Decimo-sexto, finito scrutinio, & accessu, sorte contrahendi sunt tres Cardinales qui schedulas omnes recognoscant, & schedulæ omnes statim palam cõburendæ sunt, *§. ad hæc.*

Decimo-septimo, scrutinium bis singulis diebus peragendum est, semel manè post solitam Missam, & iterum post prandium, ad quod singuli sub excommunicationis pœna ipso facto post tertium campanæ sonum convenire debent, nisi prava valetudine impediantur, *§. similiter.*

Decimo-octavo, secretum in iis seruari præcipitur, quæ circa suffragium ferendum vel latum pertinent, *§. postremo statuimus.*

Decimo-nono, vetantur pactiones omnes, promissiones, signa, pacta, iuramenta, obligationes, intendimenta, & similia ad aliquem seu aliquos includendos, vel excludendos, *§. Cardinales*, ubi etiam irritantur iuramenta, & pacta circa prædicta: imò non seruans prædicta pacta, conventiones, vel iuramenta, non incurrit infamiam, seu notam violatæ fidei. Addit Sopranus Cardinalem, qui transgrediendi tale pactum audet exprobrare notam

8 *De Electione legitima*

violatæ fidei, vel perfidiæ, pœnam excommunicationis ipso facto incurrere, sed hoc mihi durum videtur, nec clarè colligitur ex constitutione Gregorij, imo cùm versemur in materia pœnali, verborum significatio extendenda non est, sed potius restringenda, Summus autem Pontifex asserit quidem non seruantem præfata pacta, seu iuramenta notam perfidiæ nō incurrere, non tamen sufficienter explicare videtur exprobrantem notam violatæ fidei excommunicationis pœnam subire.

Vigesimò, Cardinales censuris irretiti excludendi non sunt ab electione, tam actiua quàm passiuæ, §. *volumus etiam*.

Vigesimo-primò, cauendum est Cardinalibus ne aliquid contra istam constitutionem statuere, disponere, alterare, tractare, facere, vel attentare præsumant, quouis prætextu, causa, vel exquisito colore, alioquin excommunicationis censuram ipso facto incurrunt, §. *postremò statuimus*, ad obseruationem istius constitutionis deputantur Cardinales, qui singulis diebus curam habeant agendarum congregationum, §. *ut autem*.

Vigesimo-secūdò, Cardinales affecuto Cardinalatu iuramentum præstare debent de hac constitutione, & aliis similibus seruãdis. Idem facere debent Cardinales, non solum in prima
congre

congregatione post obitum Pontificis fieri solita, verum etiam in congregatione post Conclavis ingressum, vt patet ex *§. volumus quoque.*

Quæ in constitutionibus præcedentium Pontificum sancita fuerunt, in suo relinquuntur robore, *§. quibus constitutionibus*, exceptis iis quæ in hac constitutione expressa sunt. Ex quo infert Sopranus præceptor meus *lib. 2. cap. 2. de electione*, istam constitutionem non esse derogatoriam præcedentium, sed potius suppletiuam: nam constitutio quæ præcipit omnia quæ in aliis constitutionibus decernuntur, & præterea aliquid aliud, non est derogatoria, sed suppletia ex accumulatiua; ego verò censeo ex parte derogatoriam esse. Ratio est, tum quia in præcedentibus constitutionibus decernitur electum à duabus partibus Cardinalium quacūque forma, & quocumque in loco eligatur verum Pontificem esse; in constitutione verò Gregorij irritatur electio alio in loco, quàm in Conclavi clauso, aut alia forma, quàm hîc præscripta: ergo ista Gregorij constitutio derogatoria ex parte dici debet, nam illa constitutio dicitur derogatoria alterius, quæ aliquid illi contrarium decernit, tum quia Gregorius, *in §. non obstant*, & *in §. quibus*, expressè dicit, se nolle constitutionibus aliorum Pontificum, & pœ-

nis in eis contentis derogare, nisi in superius expressis, ergo dicendum est aliquid, expressisse in quo præcedentibus constitutionibus derogare intendit. Idem sentiendum est de constitutione Summi Pontificis Urbani VIII. ibi non obstantibus, &c. Hinc patet responsio ad rationem Soprani. Respondeo enim esse derogatoriam, quatenus statuit aliquid contrarium præcedentibus constitutionibus, ut patet ex prima ratione. His præmissis explicanda modo sunt singillatim quæ initio quæstionis proposui exponenda.

QVÆSTIO I.

De requisitis ad validam Summi Pontificis electionem ex parte eligentium.

EX conditiones ex parte eligentium requiruntur; Prima est ut eligens sit Cardinalis; Secunda ut liberè eligat; Tertia ut non eligat seipsum; Quarta ut in accessu non tribuat illi suffragium cui suffragatus est in scrutinio; Quinta ut idoneum eligat; Sexta ut obseruet
alia